

گزارش تفسیری مدیریت؛ رفع تکلیف!

گفتگو با: کوروش امانی

کارشناس رسمی دادگستری و حسابدار رسمی (غیر شاغل)

سپاس

آیا تهیه گزارش تفسیری مدیریت، با کیفیتی که در راهنمای به‌کارگیری آن که به‌وسیله سازمان بورس اوراق بهادار منتشر شده، برای شرکت‌های ایرانی امکان‌پذیر است؟ گزارشی که در دوسال اخیر منتشر شده در پاسخ به انتظار یادشده چگونه بوده است؟

امانی

تهیه گزارش تفسیری مدیریت برای شرکت‌های ایرانی امکان‌پذیر است. تجربه دوسال اخیر نشان داده است که انتشار گزارش تفسیری مدیریت از سوی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار، در واقع، در بیشتر موارد، انعکاسی از گزارش‌های هیئت‌مدیره یا یادداشتهای همراه صورتهای مالی است.

سپاس

آیا گزارش تفسیری مدیریت منتشرشده به‌وسیله شرکتها، اطلاعات سودمندی برای تصمیمگیری سرمایه‌گذاران، فراتر از آنچه در صورتهای مالی وجود دارد، فراهم کرده است؟

امانی

تهیه گزارش تفسیری مدیریت توسط شرکتها به الزام بورس اوراق بهادار بوده و به‌نظر می‌رسد در غیاب این الزام، شرکتها تمایلی به انتشار گزارش تفسیری دوره‌ای و سالانه ندارند. این گزارش، بار اطلاعاتی فراتر از آنچه که صورتهای مالی و یادداشتهای همراه و همچنین گزارش فعالیت هیئت‌مدیره برای بازار سرمایه دارند، فراهم نمی‌سازد.

سپاس

رهنمود تهیه گزارش تفسیری مدیریت، که تکالیف گزارشگری زیادی برای واحدهای گزارشگر

وجود ندارد. آنها هر دو به یک اندازه به اطلاعات نزدیک هستند و به آن دسترسی دارند و مهمتر آن که آنها براساس اطلاعات تصمیم‌گیری نمی‌کنند. خلاصه آن که در چنین اوضاع و احوالی انتشار اطلاعات در حوزه مسایل زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری در واقع کاری بیهوده و تنها جهت رفع تکلیف خواهد بود.

سپاس

در تجربه شما، برخورد حسابرسان با موضوع گزارش تفسیری مدیریت و تکلیف تعیین شده به وسیله سازمان بورس برای آنان، چگونه بوده است؟

امانی

استاندارد حسابرسی ۷۲۰ باعنوان «سایر اطلاعات مندرج در گزارشهای حاوی صورتهای مالی حسابرسی شده» درباره چگونگی برخورد حسابرس با گزارش هیئت‌مدیره هیچ‌گونه رهنمودی ارائه نکرده است. از این رو، حسابرس در مورد سایر اطلاعات همراه صورتهای مالی، از جمله گزارش تفسیری مدیریت، مسئولیت اطمینان بخشی ندارد و درباره آن اطلاعات به‌طور اطمینان بخش اظهار نظر نمی‌کند.

سپاس

واحد‌های گزارشگر به‌طور معمول چه اطلاعاتی را درباره ریسکها در گزارش تفسیری ارائه می‌کنند؟

امانی

با توجه به فعالیت هر شرکت و محیطی که شرکت در آن فعالیت می‌کند، شرکتها با ریسکهای مختلفی مواجه می‌شوند.

سرمایه‌گذاران

به اطلاعات مربوط به حوزه

مسئولیت اجتماعی شرکتها

واکنش بااهمیتی

از خود نشان نمی‌دهند

دارد و انتظار سازمان بورس اوراق بهادار این است که حسابرس درباره آن اظهار نظر کند. به‌وسیله سازمان بورس اوراق بهادار منتشر شده است. استقبال مدیران مالی از این رهنمود چگونه بوده است؟

امانی

انتشار رهنمود تهیه گزارش تفسیری مدیریت توسط سازمان بورس و اوراق بهادار حکایت از دخالت این سازمان در وظایف سازمان حسابرسی به‌عنوان مرجع استانداردگذار دارد. تصور می‌کنم سازمان بورس اوراق بهادار اقدام به رقابت با سازمان حسابرسی کرده است. این در حالی است که وظیفه سازمان بورس اوراق بهادار نظارت بر شرکتهای پذیرفته‌شده است. این سازمان باید استانداردهای حسابداری و حسابرسی و گزارشهای مورد نیاز را به کمیته تدوین استانداردهای حسابداری سازمان حسابرسی پیشنهاد دهد تا این کمیته نسبت به تدوین استانداردهای مورد نیاز سازمان بورس و اوراق بهادار اقدام کند.

سپاس

از دیدگاه هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) گزارشگری مسایل محیطی، اجتماعی، و راهبری بخش مهمی از گزارش تفسیری مدیریت را تشکیل می‌دهد. این نوع گزارشگری در ایران چه اهمیتی دارد؟

امانی

در ایران، گزارشگری درباره مسائل زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری در تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان بیرونی به‌ویژه سهامداران کمتر مورد استفاده قرار می‌گیرد. تجربه نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاران خرد به‌جای اطلاعات مالی به اطلاعات غیرمالی نظیر اطلاعات سیاسی و اقتصادی جامعه و همچنین شایعات واکنش نشان می‌دهند. شواهد و مطالعات انجام‌شده در حوزه بازار سرمایه بیانگر آن است که سرمایه‌گذاران به اطلاعات مربوط به حوزه مسئولیت اجتماعی شرکتها واکنش بااهمیتی از خود نشان نمی‌دهند.

در بازار سرمایه، سهامداران عمده، به‌طور عمده دولتی یا شبه‌دولتی بوده و مدیران این شرکتها نیز منصوب دولت و نهادهای شبه‌دولتی هستند. به‌عبارت دیگر، تفکیک مالکیت از مدیریت در بازار سرمایه ایران به‌طور محتوایی مشاهده نمی‌شود. بنابراین تضاد منافع میان مدیر و سهامداران عمده

گزارشهای تفسیری

مدیریت در ایران

بیشتر توجیه و

مشروعیت بخشیدن به

عملکرد هیئت مدیره شرکت

است

توضیح دهد. به عنوان یک نمونه دیگر، با انتشار ویروس کرونا بعضی از کسب و کارها با رکود مواجه شده‌اند و سودآوری آنها تحت تاثیر قرار گرفته است و مدیریت باید آثار همه‌گیری بر شرکت را به نوعی در گزارش تفسیری مدیریت لحاظ کند و نظر خود درباره آثار آن بر شرکت را توضیح دهد.

سپاسگزاریم

طبق رهنمود سازمان بورس اوراق بهادار، مدیریت باید دیدگاه خود درباره چشم‌انداز آینده واحد تجاری را در گزارش تفسیری مدیریت ارائه کند. چنین اطلاعاتی، تا چه اندازه ممکن است برای تصمیم‌گیری مربوط و اتکاپذیر باشد؟

امانی

ارائه دیدگاه مدیریت درباره چشم‌انداز آینده واحد تجاری از لحاظ نظری ضروری و کمک‌کننده است. اما آن چیزی که در واقع در گزارشهای تفسیری مدیریت در ایران دیده می‌شود، بیشتر توجیه و مشروعیت بخشیدن به عملکرد (فعالیت) هیئت مدیره شرکت است و در این راستا، مدیریت سعی دارد تا بدین طریق به اهدافی که مدنظرش می‌باشد، از جمله کاهش فشارهای سیاسی و حفظ موقعیت شغلی، دست یابد.

سپاسگزاریم

سپاسگزاریم که دعوت ما را پذیرفتید و به پرسشهای ما

پاسخ دادید.

به عنوان نمونه، ریسک دعاوی حقوقی محیط‌زیستی شرکتی که در صنعت سیمان فعالیت می‌کند با ریسک دعاوی حقوقی زیست‌محیطی شرکتی که در صنعت فناوری اطلاعات فعالیت می‌کند، متفاوت است. بنابراین تعیین و ارزیابی ریسکها با توجه به فعالیت شرکتها باید انجام شود. به نظر می‌رسد افزایش ریسکهای تجاری و مالی و ریسکهای مربوط به مسئولیت اجتماعی شرکت در راستای مفهوم پایداری شرکت الزامی است.

سپاسگزاریم

آیا گزارش تفسیری مدیریت جایگزینی برای گزارش هیئت مدیره است؟

امانی

در اکثر شرکتها گزارش تفسیری از نظر محتوا برگرفته از اطلاعات یادداشت‌های همراه صورتهای مالی و گزارش فعالیت هیئت مدیره می‌باشد، اما در مواردی می‌توان گفت که گزارش تفسیری در ارتباط با موضوعات مسئولیت‌پذیری اجتماعی و ... تاکید بیشتری در مقایسه با گزارشهای هیئت مدیره دارد. تصور می‌کنم گزارش تفسیری مدیریت می‌تواند جایگزین گزارش فعالیت هیئت مدیره شود که البته برای این کار باید مفاد قانون تجارت به نحو مقتضی اصلاح شود.

سپاسگزاریم

در شرایط کنونی چه ریسکهایی از دیدگاه سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان مهم است و می‌توان انتظار داشت که در گزارش تفسیری مدیریت شرکتها مطرح شود؟

امانی

ریسکهایی که برای سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان مهم بوده و در گزارش تفسیری باید افشا شوند شامل ریسکهای تجاری و مالی، اقتصادی، و سیاسی با توجه به شرایط کشور است. به عنوان نمونه افزایش نقدینگی در اقتصاد باعث ورود نقدینگی به بازار سرمایه شده و در نتیجه تقاضا برای خرید سهام افزایش یافته و این موضوع باعث افزایش کاذب قیمت خواهد شد و بعد از مدتی ممکن است قیمتها به شدت سقوط کند و سرمایه‌گذاران متضرر شوند. در این زمینه مدیریت شرکت باید تجزیه و تحلیل خود را از اوضاع و احوال اقتصادی و پیامدهای آن برای صنعت، به نحو مقتضی در گزارش تفسیری افشا کند و دلایل افزایش و کاهش ارزش سهام شرکت را